

Titel: Periode og sætningsanalyse, [Helsingfors] 071-0090

Citation: "Periode og sætningsanalyse, [Helsingfors] 071-0090", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 2. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_071-shoot-wacc-1992_0005_071_Helsingfors_0090_p2_bP1_TB00001/facsimile.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

periode- og sætningsanalyse 2

til at sige så meget. For hverfra véd vi at genitiv er forskellig fra de andre kasus? Ved den av Louis Hjelmslev lancerede kommutationsprøve registrerer vi hver mange størrelser, udtryks- eller indholdstørrelser - men har interesseret vi os nu kun for indholdstørrelserne - der findes i et givet sprog; og det sker ud fra regelen om at der er tale om forskellige størrelser når der til en udtryksforskæl svarer indholdsforskæl og omvendt. Jeg kan tale om f.ex. h og h som to udtrykstørrelser fordi kæderne hår og hør har forskelligt indhold, og jeg kan tale om en pluralis som forskellig fra singularis fordi der til indholdsforskællen singularis/pluralis svarer en udtryksforskæl f.ex. i dreng/dreng-e. Men hverfra véd vi at der til en indholdsforskæl svarer en udtryksforskæl? Og hverfra véd vi at der til en sådan udtryksforskæl svarer en indholdsforskæl? Hverfra véd vi at indholdet i dreng er et andet end indholdet i dreng-e? Man ikke svaret er det, at dreng kan forbindes med én i én dreng, og sex kan ikke forbindes med to, tre osv., og dreng-e kan forbindes netop med to, tre osv. men ikke med én, idet vi kan sige to dreng-e, tre dreng-e osv. Ganske vist kan man sige en-a dreng-e, men det er jo strax en anden historie!

Det vi gør når vi foretager kommutationsprøven er således at vi stiller grupper av kæder op over for andre grupper av kæder og konstaterer at de størrelser der indgår i de forskellige grupper av kæder er forskellige. En almindelige formel for kommutationsprøven er blot en forkortet form av dette ræsonnement. Og omvendt siger vi, at der, trods udtryksforskæl, alligevel foreligger samme indholdstørrelse fordi de pågældende størrelser foreligger i ensartede kæder, og på denne måde er det vi registrerer -ī i dominī og -is i consul-is som indeholdende genitiv singularis, fordi denne størrelse finder sin plac i de samme kæder, når der lige ses bort fra brugen henholdsvis av domin- og consul-; forskællen mellem -ī og -is forudsætter blot forskællen domin-/consul-.

For overhovedet at kunne opstille para-